EGY VILÁGLAP

A Frankfurter Allgemeine Zeitung a világ kitűnő napilapjainak egyike. Konzervatív-nagypolgári orgánum. A Hitler által 1943-ban betiltott Frankfurter Zeitung utódaként, 1949 óta jelenik meg. Bölcsőjénél bábáskodott a német nagytőke, ám hamarosan kiderült: a régi-új lap kiváló újságírói komolyan gondolják függetlenségüket. A sokoldalnyi betűtenger, a régimódinak vagy akár unalmasnak nevezhető tördelés sem riasztja el az olvasókat. A lap egyik kiadója, Hugo Müller-Vogg a napokban arról tartott előadást Budapesten, milyen szerepet játszik a sajtó a demokráciában. **HELTAI ANDRÁS** interjúja.

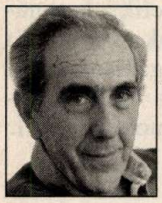

■ ***Hogyan lesz valaki „kiadó?"***

– Az elnevezés – Herausgeber – megtévesztő. Nem a cég, hanem a szerkesztőség vezetői vagyunk, ha úgy tetszik, kollektív főszerkesztőség. Mi határozzuk meg a lap politikai, publicisztikai szemléletét, döntünk kollégák felvételéről, elbocsátásáról, vezetők kinevezéséről. Azaz: a szerkesztőség munkája messzemenően független a kiadótól.

■ ***Hogyan fogadják ezt a rendszert a kollégák?***

– Az ötfős vezetői grémium állandó, amikor valaki – általában korára való tekintettel – kiválik, a másik négy hív helyére utódot. Szakszervezet nálunk nem működik, de van szerkesztőségi érdekképviselet. Kinevezések, leváltások alkalmával ennek tagjaival konzultálunk, jóllehet csupán véleményalkotási joguk van. Mégsem emlékszem olyan esetre, hogy ne jutottunk volna egyetértésre. Talán mert aki hozzánk szerződik, általában „életfogytiglan" velünk marad. Előfordul, hogy valaki átcsábul a bulvársajtóhoz, de rendszerint megbánja...

■ ***Apropó pénzügyek: kié valójában a lap?***

– A hajdani befektetők évtizedekkel ezelőtt lemondtak érdekeltségükről, a részvények többsége a Fazit-alapítvány tulajdona. Ezt független kuratórium irányítja, tagjai köztiszteletben álló közéleti személyiségek – nem nagytőkések, hanem szakemberek. Ők hozzák az érdemi gazdasági döntéseket, de a szerkesztésbe nincs beleszólásuk.

■ ***A lapot klasszikus nagypolgári orgánumként tartja számon a világ...***

– Inkább konzervatív-liberális újság a miénk. Liberális gazdasági értelemben: a piacgazdaság hívei vagyunk, de annak Ludwig Erhard-i szellemében. Tehát a piac domináljon, ne a szociális meggondolás, s a piac káros szociális hatásait ki kell egyenlíteni. Ellene vagyunk viszont a „gondoskodó" jóléti államnak. Konzervativizmusunk társadalompolitikai kérdésekben mutatkozik meg: ellenezzük például a terhességmegszakítást vagy az egyneműek házasságát.

■ ***S az újságíróknak kötelezően képviselniük kell a lap szellemiségét?***

– Igen. Aki belép hozzánk, azzal munkaszerződést íratunk alá. Ebben kollégánk kinyilvánítja: síkraszáll a szabad, demokratikus, alkotmányos jogállam mellett, amelyben a szociális piacgazdaság is benne foglaltatik. Az egyesülésig a szerződés azt is tartalmazta, hogy Németország egységét szolgáljuk. Ezen alapelvek természetesen a lap kommentárjaiban is megjelennek. Az újságban mindemellett sok a hír, az információ. A tárcarovatban – ahol például nemrég Konrád Györgynek és Eörsi Istvánnak a balkáni háborúval kapcsolatos, ellentétes elveket képviselő írásai is megjelentek – a legeltérőbb nézetek is helyet kapnak.

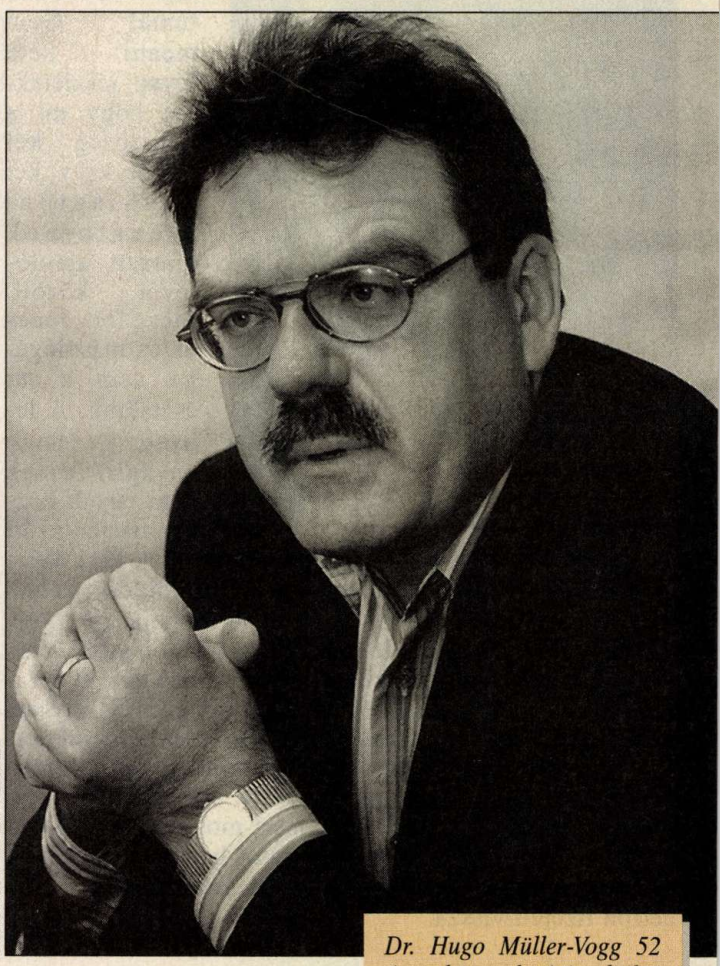

GRIECHISCH TAMÁS FELVÉTELE

Dr. Hugo Müller-Vogg 52 éves, közgazdasági-politikai diplomát szerzett. 1977-ben került a frankfurti szerkesztőségbe. A nyolcvanas évek végétől a gazdasági rovat munkatársaként a lap egyik amerikai tudósítója. Visszatérve állomáshelyéről az öt „kiadó" közé fogadják.

■ ***Ismeretes, országunk túlpolitizált, a legtöbb újságot pártszimpátia is jellemzi. Lapjuk tudósítójának a magyar kormányt bíráló írásait például elégedetten idézte a baloldali sajtó. S önök törekednek-e az olvasó politikai befolyásolására?***

– Illúzió a sajtó hatalmát túlbecsülni. Köztudomású: az újságírók többsége Németországban is a centrumtól balra sorolja be magát. A Frankfurter a kisebbséghez tartozik... Nos, a többség az elmúlt évtizedekben mindig is hevesen bírálta, támadta a keresztény-demokrata-konzervatív kormányt. Ennek ellenére Helmut Kohl négyszer is nyert a választásokon... A tudományos felmérések tanúsága szerint a legtöbb ember olyan újságot olvas, amely megerősíti nézeteiben. A konzervatív polgár konzervatív lapot járat, nem fizet elő liberális orgánumra. A sajtó akkor formálhat véleményt, ha olyan kérdés merül fel, amelyről az embereknek még nincs kialakult álláspontjuk.

■ ***Nálunk most épp viharok dúlnak a közszolgálati televízió körül. Önöknél két közszolgálati tévé is működik – hogyan kezeli őket a politika?***

– A közszolgálati ARD, illetve ZDF tevékenységét intendánsok, illetve kuratóriumok irányítják. Az utóbbiak összetételét részben a parlamenti arányok szabják meg. Az ARD tartományi adókból áll, a tartományok többségében pedig már a tavalyi általános válasz-

kulisszatitkai

tások előtt baloldali többség volt. A ZDF kuratóriumában a választásokat követően jutottak többséghez a szociáldemokraták és a zöldek. E testületekben a pártképviselők mellett ott vannak a szakszervezetek, az egyházak és a lakosság más rétegeinek reprezentánsai is, de a koalíciók végül pártpolitikai érdekvonalak mentén alakulnak ki. A politikai erőviszonyok persze megmutatkoznak az intendánsok és a főszerkesztők kinevezésében is, bár ebben nincsenek olyan szigorú szabályok. A konzervatívnak számító ZDF főszerkesztői székében például már a választások előtt az SPD-hez közel álló személy ült, míg az intendánst a CDU-hoz számítják. Mindebből a néző persze nem sokat vehet észre, a politikai hatások inkább burkoltak. A német újságírók baloldali-liberális többsége a közszolgálati televíziózásban is jelen van. Ez persze lehetne másként is. Én legalábbis azt szeretném, hogy ne derüljön ki az újságíró politikai rokonszenve. Azt is célszerűnek tartanám, hogy csak egy közszolgálati tévénk legyen. De hát a pártok, a politikusok ezt másképp gondolják... Egyébként, amikor a magántévék, -rádiók indultak, a konzervatív politikusok azt remélték, így sikerül egyensúlyt teremteni. De hamar kiderült, a magántársaságokban a politika alig játszik szerepet...

■ ***Akárcsak mifelénk. Nem érzik annak veszélyét, hogy az igénytelen elektronikus és írott sajtó visszaszorítja a minőséget?***

– A színvonalas újságírás iránti igény persze kisebb, mint a szex, a krimi és a pletyka iránti vonzalom. Ez világjelenség. A komoly újságíró mindig egy kisebbség számára ír, ám e kisebbségben benne foglaltatnak a döntéshozók. Egyébként a bulvárlapok sem állnak szemben a demokráciával. Az oly ismert Bild-Zeitung például az elmúlt években politikusabb lett: sok komoly politikai interjút, fontos információt is közöl. S ne felejtsük, menynyire jelentős szerepet játszanak a tömeglapok a választások előtt: a politikailag közömbös emberek gyakran éppen belőlük tudják meg, hogy választás lesz...

■ ***Visszatérve kormány és sajtó viszonyára: nálunk a kormány gyakran megsértődik. Bonnban is ennyire érzékenyek az aktuális hatalmasok?***

– Nálunk is megesik, hogy a kormányzat egyes tagjai felháborodnak egy-egy írás miatt. Ám a kormánynak nem kell túl komolyan vennie a sajtót, a sajtónak pedig nem kell túl komolyan vennie, ha a kormány sértődős. ■

Frankfurter Allgemeine
ZEITUNG FÜR DEUTSCHLAND
Zeichen für die Beendigung des Kosovo-Konflikts

A Frankfurter Allgemeine Zeitung 400 ezer példányát egymillió olvasó forgatja, minden tizedik lappéldány a német határokon túlra kerül, 140 országba. Az újságot viszont a német egyesülés óta eltelt tíz év után is alig olvassák a volt NDK-ban. 440 újságíró és fotóriporter készíti az újságot világszerte, e lapnak van a legnagyobb külföldi tudósítói hálózata a német nyelvű sajtóban.

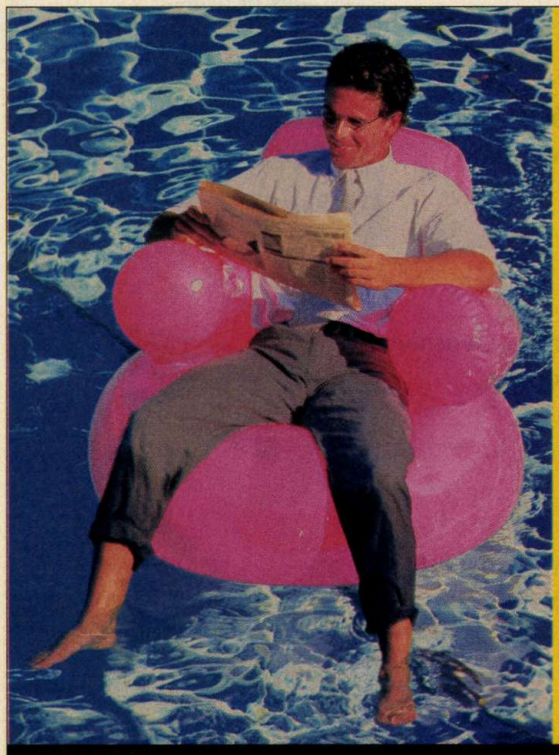

A meleg nyári napokat sokan szeretik...

...hűvösben élvezni.

Ha Ön is azok közé tartozik, akik a nyári melegben inkább a hűvös helyeket kedvelik, akkor ajánlatunk Önnek szól! Idén nyáron annak érdekében, hogy a Toyota Corolla rendkívüli minőségét még a legnagyobb hőségben is zavartalanul élvezhesse, akciónk ideje alatt megvásárolt Corolláját* légkondicionálóval szereljük fel - természetesen felár nélkül!

Ha Ön is azok közé tartozik, akik a nyári melegben inkább a hűvös helyeket kedvelik, imádnak jó autókat vezetni, és ráadásul a minőség megszállottjai, sürgősen keresse fel a legközelebbi Toyota márkakereskedést!

*a HARMONY felszereltség kivételével

TOYOTA EUROCARE THE 24 HOUR ADVANTAGE

3 ÉV VAGY 100.000 KM GARANCIA TOYOTA Bízhat a jelben

•KOCSIS ÉS TÁRSA KFT **BAJA** TEL.: 06-79-321-810 •NÁFRÁDI KFT **BÉKÉSCSABA** TEL.: 06-66-324-564 •MAYER TOYOTA **BUDAKESZI** TEL.: 06-23-535-600 •TOYOTA PEST **BUDAPEST** TEL.: 260-1811 •EMIL FREY MAGYARORSZÁG KFT **BUDAPEST** TEL.: 363-5883 •SAKURA KFT **BUDAPEST** TEL.: 250-8900 •SAKURA LINE KFT **BUDAPEST** TEL.: 2030-766 •M3 AUTÓKERESKEDELMI KFT **BUDAPEST** TEL.: 252-2713 •ÚJHELYI AUTÓ KFT **DEBRECEN** TEL.: 06-52-347-244 •TOYOTA-EGER **EGER** TEL.: 06-36-426-400 •AUTOHAUS KOPF KFT **ÉRD** TEL.: 06-23-369-444 •TWIN MÁRKAKERESKEDÉS **GYŐR** TEL.: 06-96-325-600 •REÁLSZISZTÉMA AUTÓKERESKEDELMI KFT **M0 HALÁSZTELEK-LEJÁRÓ** TEL.: 06-24-455-445 •TOYOTA HÓDMEZŐVÁSÁRHELY **HÓDMEZŐVÁSÁRHELY** TEL.: 06-62-241-628 •HERING AUTÓHÁZ KFT **JÁSZBERÉNY** TEL.: 06-57-415-038 •KOTO AUTÓHÁZ KFT **KAPOSVÁR** TEL.: 06-82-529-530 •TOYOTA KARCAG **KARCAG** TEL.: 06-59-312-588 •TROMF KFT **KECSKEMÉT** TEL.: 06-76-320-627•M+F AUTÓ KFT **KISKŐRÖS** TEL.: 06-78-311-106•NIPPON MOTORS KFT **MISKOLC** TEL.: 06-46-313-258 •KOVÁCS AUTÓHÁZ **MONOR** TEL.: 06-29-413-381 •NAKATO KFT **NAGYKANIZSA** TEL.: 06-93-310-180 •JUKO KFT **NYÍRPAZONY** TEL.: 06-42-230-587 •TROSKA AUTÓHÁZ KFT **PÉCS** TEL.: 06-72-325-553 •KAKUK JÓZSEF MAGYAR-OSZTRÁK KFT **SALGÓTARJÁN** TEL.: 06-32-430-646 •TOYOTA BALATON **SÁGVÁR** TEL.: 06-30-869-775 •TOYOTA-FUN MÁRKAKERESKEDÉS **SOPRON** TEL.: 06-99-320-660 •TOYOTA SZEGED KFT **SZEGED** TEL.: 06-62-467-591 •ANGYALFI KFT **SZÉKESFEHÉRVÁR** TEL.: 06-22-337-589 •SZEYOKO KFT **SZEKSZÁRD** TEL.: 06-74-415-933 •AUTÓSZOLG **SZENTENDRE** TEL.: 06-26-312-921 •AUTÓFÓKUSZ KFT **SZOMBATHELY** TEL.: 06-94-317-451 •AUTÓ GÖBÖLÖS KFT **TATABÁNYA** TEL.: 06-34-512-870 •VÁCZI AUTÓCENTRUM **VÁC** TEL.: 06-27-305-030•AUTÓHÁZ VESZPRÉM KFT **VESZPRÉM** TEL.: 06-88-427-088 •AUTÓFÓKUSZ 2 ZALA KFT **ZALAEGERSZEG** TEL.: 06-92-316-672